

все працівник міліції повинен бути впевнений, що при настанні екстремальній ситуації він додатково має розширені повноваження, як наслідок, може і повинен вживати усіх заходів для припинення незаконних дій.

Проведені наукові дослідження свідчать, що більш ніж половина службових ситуацій в роботі працівників міліції є екстремальними. Так, для працівників міліції громадської безпеки кількість екстремальних ситуацій сягає 52 %, для працівників кримінальної міліції – 60 %, для співробітників спеціального підрозділу міліції «Грифон» – 62 %.

Закріплення у законодавстві поняття екстремальної ситуації відносно працівників міліції не тільки допоможе захистити співробітників ОВС, підвищити показник ефективності виконання покладених на них службових обов'язків, а ще й буде служити додатковим фактором для попередження правопорушень шляхом попередження громадян про той факт, що напад на співробітника міліції або непокоря законним вимогам міліції, чи будь-який інший вид правопорушень автоматично переносить співробітника ОВС у інше правове поле, де він має широкий спектр повноважень і буде їх використовувати для виконання своїх службових обов'язків.

Одержано 20.04.2015

УДК [351.75:343.35](477)

Наталія Валеріївна Шинкаренко,

ад'юнкт докторантури та ад'юнктури

Харківського національного університету внутрішніх справ

**АДМІНІСТРАТИВНА РЕГЛАМЕНТАЦІЯ
АДМІНІСТРАТИВНИХ ПРОЦЕДУР В СФЕРІ
ГРОМАДСЬКОЇ БЕЗПЕКИ – НАПРЯМ ПРОТИДІЇ
КОРУПЦІЇ**

Визначальною ознакою розвитку адміністративного законодавства у демократичних країнах є його спрямованість на забезпечення прав і законних інтересів особи у відносинах із державою та її органами. Адміністративне право в умовах життя українського суспільства повинне створювати правові засади для виконання норм Конституції України, сприяти належній правовій реалізації прав і свобод громадянина України. Одна з найважливіших

© Шинкаренко Н. В., 2015

гарантій цього – чітка регламентація процедурного аспекту відносин і влади [1, с. 229].

Важливим завданням науки адміністративного права є реформування адміністративного законодавства, адже галузь публічного права неподільно пов'язана з виконавчою владою і інститутами державного управління, норми якого покликані забезпечувати позитивний демократичний розвиток та становлення відносин між державою та особою. Одним з прикладів відносин між органами державного управління та громадянина є адміністративна процедура яка визначає послідовний порядок здійснення адміністративно-владних повноважень позитивної діяльності органів публічної адміністрації з іншими учасниками управлінської діяльності, а головне – з громадянами [2, с. 4].

У науковій літературі поняття «адміністративна процедура» досліджено у багатьох працях. Так, В. П. Тимошук визначає адміністративну процедуру як встановлений законодавством порядок розгляду та вирішення адміністративними органами індивідуальних адміністративних справ [3, с. 24]. Ю. О. Тихомиров під адміністративною процедурою розуміє нормативно встановлений порядок здійснення уповноваженими суб'єктами права послідовно здійснюваних дій з метою реалізації їх компетенції та надання публічних послуг. Її призначенням є обмеження вільного розсуду і запровадження алгоритмів дій службовців, посадових осіб, державних і муніципальних структур, громадян і юридичних осіб [4, с. 214].

Отже, адміністративна процедура це, по суті, алгоритм дій, який має виконати публічна адміністрація (орган державної влади або орган місцевого самоврядування) для вирішення конкретної справи, завданнями якої є втілення в практичне адміністрування загальних цінностей адміністративного права таких як прозорість, рівність, безпристрасність, чесність, справедливість.

Аналіз адміністративного законодавства про адміністративні процедури дозволяє зробити висновок про те, що воно охоплює цілий комплекс питань, які стосуються: принципів, на яких ґрунтується діяльність органів влади; порядку розгляду адміністративних справ; вчинення окремих процесуальних дій, їх стадій та часових рамок; прийняття адміністративних актів і рішень; застосування видів відповідальності до посадових осіб у

випадку недобросовісного здійснення ними своїх службових обов'язків та ін. [1, с. 230].

Для розкриття теми тез доцільно звернутися до поняття корупції, що Закон України «Про засади запобігання і протидії корупції» [5] визначає як використання суб'єктами відповідальності за корупційні правопорушення наданих їм службових повноважень та пов'язаних з цим можливостей з метою одержання неправомірної вигоди або прийняття обіцянки/пропозиції такої вигоди для себе чи інших осіб або відповідно обіцянка/пропозиція чи надання неправомірної вигоди особі, зазначених суб'єктів, або на її вимогу іншим фізичним чи юридичним особам з метою схилити цю особу до протиправного використання наданих їй службових повноважень та пов'язаних із цим можливостей.

Слід погодитись із Ю. В. Іщенко, що корупційні прояви при здійсненні адміністративних процедур можуть виникати і виникають через наступні недоліки законодавства про адміністративні процедури: неоднорідність і фрагментарність законодавства; суперечливість законодавства; прийняті нових законів, що не відміняють норм старих; неповнота і відсутність санкцій за порушення і невиконання законів посадовими особами публічної адміністрації; заміна прямих норм відсиланнями; відсутність належної інформації про адміністративні процедури та обмеженість доступу до такої інформації громадян [6, с. 62].

Виділимо ознаки процедур з надання адміністративних послуг міліцією громадської безпеки: має індивідуалізований характер (оскільки вона зачіпає права свободи певних осіб); нормативно встановлений характер діяльності уповноважених органів та посадових осіб, що входять до складу міліції громадської безпеки; адміністративно-правова регламентація цілей і завдань нормами адміністративного права; закріплення процедури у вигляді правового акта.

Щодо правового регулювання порядку здійснення адміністративних процедур, то в норма права залишає певний простір, який має заповнити орган, котрий застосовує норму. При цьому орган повинен брати до уваги загальний погляд на значення певних понять, мету, якої він має досягти, і нарешті на засади здорового глузду.

Правозастосовчий орган має керуватися вимогами: законності, обґрунтованості, доцільності, справедливості [7, с. 429].

Однак в тому випадку, коли правовий припис, не встановлюючи конкретного варіанта дій, наділяє орган певною свободою у вирішенні індивідуально-конкретної адміністративної справи і прийнятті оптимального рішення, може йтися про вільний розсуд, який означає можливість вибору в широких межах, встановлених правовою нормою.

Процес прийняття рішень має бути прозорим та відкритим для ретельного його розгляду. Суспільство має знати, яким чином державні інститути розпоряджаються даними їм повноваженнями і ресурсами. Інформаційна прозорість може бути підкріплена такими заходами, як застосування систем розкриття відомостей та визнання ролі активних та незалежних засобів масової інформації [8].

Відсутність чіткої регламентації діяльності ОВС в сфері громадської безпеки щодо процедури здійснення службових повноважень, прийняття рішень, видачі офіційних документів; наявність у посадових осіб надто широких розпорядчо-дозвільних повноважень для прийняття рішень на свій розсуд, що дає їм можливість створювати зайві ускладнення, перебільшувати свою роль у вирішенні питань, пов'язаних із зверненнями громадян – ось деякі з основних організаційно-управлінських чинників, які впливають на подальший розвиток корупції.

Підсумовуючі вищевикладене з метою зниження рівня корупції в державі необхідно забезпечити розробку і прийняття Адміністративно-процедурного кодексу України [9], в якому визначити положення щодо розроблення і прийняття адміністративних регламентів, що є перспективним шляхом діяльності ОВС у протидії корупції, і який надасть додаткові гарантії забезпечення прав і законних інтересів фізичних та юридичних осіб.

Список використаних джерел:

1. Кисіль Л. Є. Адміністративні процедури: зарубіжний досвід, стан та перспективи правового регулювання в Україні / Л. Є. Кисіль // Правова держава. – 2008. – Вип. 19. – С. 229–242.

2. Афанасьєв К. К. Адміністративні регламенти з надання державних послуг-перспективний напрям протидії корупції в системі МВС

України / К. К. Афанасьєв // Вісник Луганського Державного університету внутрішніх справ імені Є.О. Дідоренка. – 2010. – Спеціальний випуск № 8. – С. 3–12.

3. Адміністративна процедура та адміністративні послуги. Зарубіжний досвід і пропозиції для України / авт.-упоряд. В. П. Тимошук. – Київ : Факт, 2003. – 496 с.

4. Тихомиров Ю. А. Административное право и процесс : полный курс / Ю. А. Тихомиров. – М. : Юринформцентр, 2001. – 652 с.

5. Про засади запобігання корупції : закон України від 7 квіт. 2011 р. № 3206-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2011. – № 40. – Ст. 404.

6. Іщенко Ю. В. Адміністративні процедури в контексті протидії корупції / Ю. В. Іщенко // Співпраця поліції, органів адміністрації та місцевої громадськості задля забезпечення безпеки під час масових заходів Євро-2012 : матеріали II Міжнар. наук.-практ. конф. (17–19 листоп. 2008 р., с. Гуга, резиденція «Синьогора»). – Івано-Франківськ : ПЮІ ЛьвДУВС, 2009. – 203 с.

7. Скакун О. Ф. Теория государства и права : учебник / О. Ф. Скакун. – Харьков : Консум ; Ун-т внутр. дел, 2000. – 704 с.

8. Корупційні ризики в діяльності державних службовців : роз'яснення М-ва юстиції України від 12 квіт. 2011 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/n0026323-11>.

9. Проект адміністративно-процедурного кодексу України : від 18.07.2008 № 2789 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_2?pf3516=2789&skl=7.

Одержано 14.04.2015

УДК 343.131.5(477)

Максим Олександрович Южно,

здобувач

Харківського національного університету внутрішніх справ

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВА НА ЗАХИСТ ЯК ЗАСАДА КРИМІНАЛЬНОГО ПРОВАДЖЕННЯ

Проблеми захисту учасників кримінального провадження постійно знаходились в полі зору учених. Новели чинного КПК України 2012 року сприяли удосконаленню цього напрямку досліджень, зокрема ними введено окрему главу 2 «Засади кримінального провадження», а її ст. 20 «Забезпечення права на захист» регламентує окремі положення цієї засади. Концептуально